

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie dotyczącej O. B., sędzi Sądu Rejonowego w X.
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 4 października 2023 r., bez udziału stron
wniosku obrońcy sędzi O. B. – SSO G. K. z 21 listopada 2022 r. o wyłączenie SSN
Kamila Zaradkiewicza od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 16/22
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. a contrario w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.

postanowił:

**nie uwzględnić wniosku o wyłączenie SSN Kamila
Zaradkiewicza od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 16/22.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 21 listopada 2022 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego)
SSO G. K. – obrońca sędzi O. B. wniósł na podstawie art. 29 § 24 ustawy z dnia 8
grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. o wyłączenie SSN
Kamila Zaradkiewicza od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 16/22 oraz
o odroczenie rozpoznania wniosku do czasu wydania zarządzenia o powołaniu
SSN Kamila Zaradkiewicza do składu orzekającego.

Uzasadniając treść żądania wniosku dotyczącego odroczenia jego
rozpoznania, wnioskodawca wskazał, że SSN Kamil Zaradkiewicz jest w sprawie o
sygn. akt I ZB 16/22 sędzią zastępcą w rozumieniu § 81 ust. 4 Regulaminu Sądu
Najwyższego i zgodnie z § 81 ust. 7 tegoż regulaminu może zostać członkiem
składu orzekającego.

Analiza argumentacji powołanej przez wnioskodawcę wskazuje, iż
wnioskujący przyczyn uzasadniających zastosowanie instytucji określonej w art. 41

§ 1 k.p.k. upatruje w okoliczności, że SSN Kamil Zaradkiewicz został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.).

Zarządzeniem z dnia 6 kwietnia 2023 r. (sygn. akt I ZB 16/22) Prezes SN Wiesław Koziół w związku z zapadłym postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2023 r. w sprawie o sygn. akt I ZO 70/22 wyłączającym SSN Marka Dobrowolskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy I ZB 16/22 wyznaczył w jego miejsce SSN Kamila Zaradkiewicza.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Z art. 41 § 1 k.p.k. wynika, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Wyłączenie dotyczy konkretnego postępowania i nie można jego przyczyny rozciągać na inne postępowania prowadzone przez tego samego sędziego.

Powyższy przepis nie jest zasadną podstawą wyłączenia sędziego SN Kamila Zaradkiewicza. Przepis ten dotyczy względnej a nie bezwzględnej podstawy wyłączenia, bowiem sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Chodzi więc o relację w sprawie głównej, a nie w sprawie ustrojowej (konstytucyjnej).

Sprawa o sygn. akt I ZB 16/22 dotyczy tzw. testu niezawisłości sędziego. Sędzia SN Kamil Zaradkiewicz nie został wylosowany do rozpoznania sprawy sędzi O. B., a tylko do zbadania wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego SN Marka Motuka.

W sprawie testu niezawisłości sędziego ustawa z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym stanowi, że stosuje się odpowiednio przepisy o zażaleniu obowiązujące w postępowaniu, którego wniosek dotyczy (art. 29 § 24). Jednak art. 10 tej ustawy pozwala na stosowanie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, dlatego na podstawie art. 128 tej ostatniej

ustawy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Podkreślenia wymaga, że w postępowaniu wpadkowym, czyli dotyczącym tzw. testu niezawisłości sędziego, stosowanie przepisów Kodeksu postępowania karnego do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego wylosowanego do rozpoznania tego testu jest odpowiednie, a nie bezpośrednie. Jest to zgodne z powyższym stwierdzeniem, że sędzia SN Kamil Zaradkiewicz nie został wyznaczony do rozpoznania sprawy głównej. Odwołanie się w takiej sytuacji we wniosku o wyłączenie sędziego do art. 41 § 1 k.p.k. nie jest zasadne, gdyż regulacja ta obejmuje sędziego rozpoznającego sprawę karną i jego relację w tej sprawie, czyli w sprawie głównej, a nie w sprawie ustrojowej (konstytucyjnej), dotyczącej tylko tzw. testu niezawisłości sędziego. Nie można akceptować przeciwnej argumentacji wniosku, bowiem ustrój i postępowanie przed sądami należą do ustawodawcy – art. 176 ust. 2 Konstytucji RP. W tym zakresie decyduje zatem ustawa i polskie prawo (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., P 7/20, z 7 października 2021 r., K 3/21, z 24 listopada 2021 r., K 6/21, z 10 marca 2022 r., K 7/21).

Ponadto Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 23 stycznia 2022 r., sygn. P 10/19, orzekł:

1. art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z: a) art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, b) art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.
2. art. 31 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904) w związku z art. 49 § 1 ustawy z 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego w zakresie, w jakim za przesłankę wyłączenia sędziego z orzekania uznaje okoliczność, że obwieszczenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym, na podstawie którego rozpoczyna się proces nominacyjny sędziów, stanowi akt wymagający dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów (kontrasygnaty), a konsekwencją

jego braku jest wątpliwość co do bezstronności sędziego powołanego do pełnienia urzędu w procedurze nominacyjnej rozpoczętej takim obwieszczeniem, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 2 oraz art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji;

3. art. 1 w związku z art. 82 § 1 i art. 86, art. 87, art. 88 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim stanowi normatywną podstawę rozstrzygania przez Sąd Najwyższy o statusie osoby powołanej do sprawowania urzędu na stanowisku sędziego, w tym sędziego Sądu Najwyższego, i wynikających z tego uprawnieniach takiego sędziego oraz związanej z tym statusem skuteczności czynności sądu dokonanej z udziałem tej osoby, jest niezgodny z art. 2 w związku z art. 10, art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Wprawdzie wyrok Trybunału dotyczy art. 49 k.p.c., jednak pozwala stwierdzić, że przedstawiona w nim wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 41 § 1 k.p.k. ze względu zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy na wniosek.

Wskazać również należy na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2020 r., sygn. akt P 13/19, w którym orzeczono, że art. 49 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Niezależnie od kwestii niedopuszczalności powyższego wniosku, poczynić należy marginalną uwagę, iż nie zawiera on w swej treści przywołania takich faktów, które uzasadniałyby wyłączenie SSN Kamila Zaradkiewicza od rozpoznania wskazywanej przez wnioskującego sprawy. Uzasadnienie formułowanego żądania w swej istocie sprowadza się jedynie do wyrażenia subiektywnej oceny o Krajowej Radzie Sądownictwa ukształtowanej na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, nie znajdujące oparcia w obowiązującym porządku prawnym.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[a]